

LUCHIAN ÎN FRANȚA, MODERNITATE ȘI CLASICISM

Istoricul de artă și exegetul francez Lassaigue îl consideră pe Luchian un artist modern, înscris unei perspective clasice. În consens cu această opinie, criticul de artă Ionel Jianu remarcă subtilitatea viziunii armonioase și luciditatea simțirii. Opera pictorului român surprinde impresii, lumini și alternanțe ale nuanțelor cromatice. Compozițiile sunt echilibrate, imaginile de expresie clasică redau specificul artei românești.

Creația îi este inspirată de peisajele „senine și cumpănite” (v. Jianu – Luchian, p. 148). Sentimentul pentru natură se regăsește în diverse redări plastice.

Pictorul român a studiat, după ce a cunoscut formația școlii înaintașilor săi, atât la München, cât și la Paris. Apreciază simplitatea și acuitatea artei grigoresciene. Grigorescu a descoperit valențele culturii moderne europene, le-a exprimat prin propria concepție oferind o experiență artistică unei orientări noi în pictura modernă românească.

Luchian regăsește spiritul autenticului, acea credință ce susține vibrația interioară și adevărește că arta nu este numai o simplă descriere a vizualului.

Grigorescu a prețuit și a respectat creația, arta și lirismul elaborării. Emoția spontană inspiră cromatica, însă compoziția se structurează prin acea necunoscută a rațiunii și prin ceea ce ființa deține nativ. Luchian preia și înțelege specificul național, astfel încât după terminarea studiilor în țară, la 1889, pleacă spre München. Arta academistă îi formează o știință a tehnicii artistice. Academia de arte frumoase păstra tradiția clasicistă, rigurozitatea desenului, o îmbinare a culorilor și compoziția clară. Expresia formei și a detaliului i-a sugerat și în marile muzee germane, copii după maeștri precum Rembrandt și Correggio. Civilizația europeană i-a trezit dorința de a continua studiile în Franța.

La începutul anului 1891 ajunge la Paris, unde cunoaște efervescența artistică a metropolei și va frecventa diverse expoziții. Acesta a fost anul când noile curente reunesc în cadrul expoziției „Artiștilor independenți” pe Seurat, Signac, Toulouse-Lautrec. Tot atunci emulația culturală permite unor artiști ca Eduard Manet să picteze tabloul inovator „Olimpia”; de asemenea se organizează retrospectiva Van Gogh.

Interesul pentru cultura modernă franceză și semnificația noilor curente ale picturii creează contextul unei cunoașteri artistice esențializate. Din această perioadă s-au păstrat mai multe tablouri, printre care „La curte”, „Portret de femeie”, cu limpezimi cromatice amintind de Manet și „Ultima cursă de toamnă”. Acest tablou, pictat la Paris în 1892 și expus la București în 1894, oglindește preocupările din timpul studiilor și începutul realizării artistice. Ritmul compoziției se desfășoară pe trei planuri, astfel încât este redată și perspectiva imaginii. Nuanțele, cromatica și modalitățile realizării plastice trimit gândul spre arta lui Degas.

Jocheii sunt pictați în culori vii, formând un grup distinct în centrul tabloului. Suplețea liniilor, ambianța, atmosfera plină de pace, conturul bine definit al figurilor conturează o manieră picturală proprie.

Lucrarea „La curse”, pictată în același an, guașe și pastel pe carton, prezintă o interpretare modernă redând viața societății franceze contemporane artistului. Observația atentă și precizia desenului evocă oarecum cunoaștere și realism asemenea lui Toulouse-Lautrec. Culorile vibrante și sugestiile psihologiei exprimă rafinamentul și profunzimi umane.

„Autoportretul”, mai puțin cunoscut, pictat tot la Paris, îl înfățișează pe artist cu seriozitatea obișnuită în fața vieții, și cu acea privire blândă, plină de căldură ce îi este caracteristică.

De asemenea pictează portrete feminine printre acestea fiind și cel intitulat „Profil”. Chipul este plin de viață și părul blond încadrează fața cu reverberații de lumină. Tabloul „Pariziana” redă distincția franceză și aspectul artistic specific eleganței expresive.

Peisajul „Aproape de Maison Lafitte” a fost prezentat la București în 1893, cu prilejul Expoziției Cercului Artistic, după cum reiese din catalog.

Deși a lucrat intens în decursul celor trei ani petrecuți în Franța, nu a expus la Salonul parizian. Impresionismul și pointilismul au reprezentat un mod de a percepe particule ale luminii și materiei. Realismul afîn al artistului român tinde mai curând spre lirismul sufletului.

Simțire profundă, muzica formei, emoția culorii, gând desprins de obiectivitatea concretului. Un mod expresiv al veridicului, metafora plastică a unei transfigurări. Altă realitate, artistică, tangentă, însă, doar inspirată prin viziune.

În 1891, la Paris, Gauguin prin pictura nabistă, Cézanne prin sintetismul pictural, orientează arta modernă spre compoziții esențializate. Cromatica în culori și tonuri vii, pensulația pe suprafețe largi vor constitui surse de inspirație pentru Luchian. Arta sa a devenit modernă pornind de la structura clasică, europeană, păstrând specificul artei românești. Luminoasă, meditativă, apolinică.

Artistul însuși mărturisea cum sufletul și ochiul limpezimilor descoperă o viață nouă pentru artă. Autentică, adevărul pe care l-a descoperit prin pictură este asemenea poeziei culorii, neștiută decât de clipe tăcute ale cerului și ale pământului.

LUCHIAN IN FRANCE. MODERNITY AND CLASSICISM

In 1891, Romanian painter Ștefan Luchian visited Paris and was influenced by the artistic effervesce of the French metropolis. Luchian created a number of paintings in Paris, presented in the following years in the exhibition hall's from Bucharest.